

Nogle Træk om Englænderne paa Hedeboegnen 1807.

Af forh. Gaardeier *Ole Hansen*, Haudrup.

Om den urolige Tid fra Englændernes Overfald paa Danmark 1807 kan gamle Folk endnu fortælle endel. Englændernes Landgang begyndte d. 16. August ved Vedbæk nord for København og nogle Dage senere, den 20. August, paa Strækningen mellem Korporalskroen og Skillingskroen.

At Befolkningen med Gru saa de fremmede Soldater myldre frem ind i Landet, er en Selvfølge. Min Mormoder, som var født i nuværende Emil Sørensens Gaard i Jersie, har fortalt, at der kom engelske Ryttere ridende ind i Gaarden, og de spurgte efter General Castenskjold, som havde Overkommandoen over Troppstyrken paa Sjælland. Hendes Broder Niels Sørensen var dengang Sognefoged og Kystbefalingsmand, saa han fik endel at gøre med Englænderne.

At mange Folk gemte deres Værdisager, er en Selvfølge, og meget blev sikkert nedgravet i Jorden; Parcelist Lars Nielsen, som har boet paa Scheels Eng i Skensved Sogn, har fortalt, at en Klædekiste, som han eiede, havde været nedgravet 1807. Da Englænderne gik i Land, er de hurtigt kommet til de nærmeste Kystbyer og deriblandt Karlstrup; her boede i Gaarden Matr. Nr. 6 Sognefogden Niels Josefsen, og da han formodentlig skulde skaffe Indkvartering, lod han efter Skik og Brug

tude i Byhornet for hurtigst muligt at faa samlet By-mændene, men det var nær bekommet ham ilde; thi nu troede de engelske Officerer, at han dermed gav Signal til de danske Befalingsmænd, saa de greb ham og truede med at skyde ham, og skønt han saa meget som muligt søgte at gøre dem forstaaeligt, hvad Hensigten var, var det dog forgæves, og den ulykkelige Mand var ilde stillet; men som en frelsende Engel var der nok en omløbende »Fremmed«, som var kommet tilstede, og han kunde nok saa meget Engelsk eller paa anden Maade gøre Englænderne forstaaeligt, hvad Hensigten var med den Blæsen i Byhornet, at Sognefogden slap med Skrækken.

Om den bekendte Provst Racklouw i Snoldeløv fortæller der, at da han saa, at Folk fra Byerne nærmere Køge Bugt kom drivende med deres Kvæg ad Skovene til for at bringe det i Sikkerhed, fraraadede han dette, da han sagde, at Fjenden rimeligvis vilde søge denne Vei, og han fik dem nok til at vende om igjen med Kreaturerne.

Gaardmand i Havdrup Hans Pedersen, som var født i Vindinge 1789, maatte køre for Englænderne fra Gadstrup til Lejren foran København, hvor han maatte forblive en Tid; han fik dog Tilladelse til at rejse hjem til Vindinge, men maatte lade en Hest blive tilbage som Sikkerhed for, at han kom tilbage.

I Solrød havde Englænderne faaet bundet deres Heste paa den lille Plads nord for Kirkegaarden, og i Gaarden, som laa ligeoverfor, nemlig Matr. Nr. 8, men som nu er udflyttet, vandede de deres Heste. Fra Solrød drog Englænderne videre til Havdrup.

En Mand fra Solrød havde kørt for Englænderne i længere Tid, men han havde intet at klage over, thi de havde sørget godt baade for hans og Hestens Forplejning, og disse sidste vare blevne fede.

I den daværende Køge Kro, som laa paa Hundie Mark (endnu bærer en Gaard dette Navn), kom nok en engelsk Soldat ind i Køkkenet, hvor en Pige stod og rørte i Madgryden; men da Soldaten vilde omfavne hende, gav hun ham et Slag paa Siden af Hovedet med Slevén.

En Afdeling af den engelske Armé, som var draget frem til Roskilde, fortsatte derefter sydpaa gennem Gadstrup, Ørsted, Store og Lille Ladager. Maaske der ogsaa er kommet Englændere gennem Ramsømagle, thi der fortælles, at Folk der fra Byen søgte ned til Søen, hvor de skjulte sig imellem Rør og Buske.

Paa Ørsted Mark kom nogle engelske Soldater ind en Gaard og forlangte Brød af Konen, men endskønt de truede hende og svingede med Sablerne, fik de intet. Det maa have været en modig Kone, thi Mandfolkene havde nok skjult sig i Udhusene. I Lille Ladager kom de ind i en Gaard og forlangte Mælk, som de ogsaa fik, og som de i en medbragt Kobberkedel førte videre. Tæt udenfor Gaarden stod tøjret en smuk, ung sort Hest, og denne vilde de gerne have med sig, men da de kom med Bidsel og Sadelstøj for at lægge det paa Hesten, blev denne saa urolig, at de ikke kunde komme den nær, saa de maatte opgive deres Forehavende, og Manden beholdt altsaa sin Hest.

Fra Ladager var ikke langt til Eiby, og her forefaldt en Tildragelse, som vakte noget Røre:

Præsten i Eiby havde en Hest, som passede Englænderne, og som de tog med sig, men saa var der en Karl, som tjente paa Holme Mølle, ved Navn Johan Nielsen; han fik paa en eller anden Maade Hesten tilbage igen til Præsten, men saa fik de igen Besøg af Englænderne, som paastod, at det var deres Hest.

Til alt Held var der nok i Præstegaarden en Kapellan, som kunde Engelsk, og han forklarede saa, at det var Præstens Hest, og endmere kunde Smeden i Eiby bevise ved et særegent Mærke i Hesteskoene, at han havde beslaaet Hesten.

Denne Johan Nielsens Bedrift skrev Englænderne sig bag Øret, og en af deres Soldater forsøgte at opdage ham og kræve ham til Regnskab for det Puds, han havde spillet dem, men da Johan mærkede Uraad, skjulte han sig oppe over Stalden i noget Hø. Soldaten kom dog ogsaa herop for at lede efter ham og stak ned i Høet med sin Sabel eller Bajonet, dog uden at træffe Johan. Da Johan

nu ikke var at finde, forføjede Soldaten sig bort fra Møllen i Retning af Eiby Skov; Johan vovede sig saa frem af sit Skjulested og saa, at Soldaten forsvandt i Skoven; han var endog saa dristig, at han med Forsigtighed listede sig ned til Skoven og saa her, at Soldaten havde lagt sig til at sove og laa med Geværret imellem de udstrakte Ben og Armene overkors.

Da Johan havde forvisset sig om, at Soldaten sov, listede han sig hen bag fra, og med et rask og hurtigt Tag snappede han Geværret.

At Soldaten vaagnede, er indlysende; men nu var det ham, som var i en uheldig Stilling, thi nu stillede Johan sig i nogen Afstand og begyndte at tage Sigte paa Englænderen for at skyde ham; men saa var der nok en Mand i Nærheden, som gik og gravede Grøfter, og han raabte til Johan: »Hvad er det, Du gør? Husk paa, at det kan komme dig dyrt at staa at skyde Soldaten!« Johan afstod saa fra at gøre Soldaten noget ondt, men han medtog al hans Armatur, Gevær og Sabel samt Brødpøse, og dette var i lang Tid i Familiens Eje.

Denne Johan Nielsen, som var en ret uforfærdet Karl, fik senere en lille Gaard paa Hønske, Ørsted Sogn, og en ret talrig Slægt nedstammer fra ham. Man har noget med Urette spottet over Landeværnet, som skulde møde Englænderne med væbnet Modstand, men det var meget daarligt udrustet; endel Geværer var udleveret fra Tøjhuset, andre havde kun Jagtgeværer, og mange af Landeværnsmændene havde som Vaaben kun korte Spyd, et temmelig middelalderligt Vaaben.

I Ørsted Forsamlingshus er opbevaret nogle af disse Spyd eller Pigkæppe, som man kaldte dem; Skafterne paa disse Spyd ere ca. 2½ Alen lange og forsynede med en Staalspids, som er befæstet til Skaftet med Skinner.